

Будите мудри као змије и безазлени као голубови

Господ Исус Христос упутио је ове речи Премудрости свим хришћанима без разлике у којем времену живели. Универзално значење ових јеванђеоских речи једнако је у старом, средњем и у новом веку, или у савременом добу. Ако је неки човек из рода српскога живео по наведеним речима нашег Спаситеља, онда је то сигурно био блаженопочивши патријарх српски Павле. Зато је и потребно да се научимо на примерима светитеља који су имали исправан и непоколебљив став према сопственом народу и његовој историји.

Два народа, по језику врло блиска али у свему осталом наглашено различита, присутни су у историји Балканског полуострва од VII века. Хрватска држава изгубила је самосталност на почетку 12. века и пала под власт Угарског краљевства. Српска средњовековна држава је благодарећи светородној династији Немањића достигла врхунац баш између 12. и 14. века. Опредељење за вечно и непролазно Царство Небеско, Вишњи Јерусалим, христољубље и дар исправног расуђивања у преосетљивом историјском времену красили су Стефана Немању – Светог Симеона Мироточивог, Растка Немањића – Светога Саву и краља Стефана Првовенчаног - Светог Симона монаха. Постављајући чврсте темеље државе и цркве, својим животима и делом светитељи из лозе Немањића дали су пример како се, и у највећим опасностима и невољама, одговорно управља и симфонично усаглашава световна и духовна власт.

Као што се десило хрватској држави на почетку 12. века, тако је и српска држава 1459. године изгубила своју самосталност и пала под власт Отоманске Царевине. Срби и Хрвати нашли су се тако на самом почетку нововековне историје у три велике државе, Турској, Хабсбуршкој монархији и Млетачкој републици. Силовити ветрови историјских збивања, верски ратови, сеобе, учешће у војскама великих сила и царевина, наметање римокатоличанства, унијаћење, исламизација и судари интереса моћних европских држава, утицали су на суштинско размимоилажење два народа. Нововековни сурет Срба и Хрвата, по језику врло сличних народа али по вероисповести на потпуно различитим странама, протекао је у најчешће неискреним покушајима приближавања и амбициозно замишљеним програмима политичког уједињења, насталим као плод делатности кабинетске, интелектуалне елите.

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

Тако је марта месеца 1850. године у Бечу потписан чувени Књижевни договор [1], а свој потпис на овај документ ставили су између осталих Иван Мажуранић, Ђура Даничић, Вук Стефановић Караџић, Фрањо Миклошић, Иван Кукуљевић, Димитрије Деметер и Стефан Пејаковић. Надахнути националним покретима у многим деловима Европе, српски, хрватски и словеначки интелектуалци су Књижевним договором у Бечу поставили темељ будућег уједињења јужнословенских народа.

Потоњи историјски догађаји, пре свих у Аустро-Угарској, умногоме су утицали на удаљавање и стварање политичких подела између два народа. Нарочито су томе допринели Хрватско-угарска нагодба (1868), окупација Босне и Херцеговине (1878) од стране Аустро-Угарске и укидање Војне Крајине (1881). Делатност оснивача Хрватске странке права, Анте Старчевића, поставила је у центар пажње острашћену мржњу према Србима и створила прву праву фашистичко-геноцидну, антисрпску идеологију.

Анте Старчевић (1823-1896), назван у Хрватској отац домовине, био је по мајци српског порекла. Заједно са Еугеном Кватерником основао је Хрватску странку права. Старчевићева србофобија је типичан пример расистичке нетрпељивости према народу који се назива нижа и сужањска пасмина, реметилачки фактор, смеће, накот, пасмина која из народа треба да буде истребљена. [2] Старчевић није крио мржњу ни према Јеврејима а нападао је и Немце, Аустријанце и Мађаре. Вулгарно тумачење Дарвинове теорије несумњиво је подстакло Старчевићеву србофобију и утицало на почетке прогона српског народа у Хрватској.

Старчевићева србофобија имала је континуитет у личности Јосипа Франка (1844-1911), екстремног националшовинисте и творца партијских формација „праваша“ који су истакнуту улогу имали у антисрпским демонстрацијама, организованим у Загребу почетком септембра 1902. године. Неколико дана у Загребу је уништано и рушено све што је српско, а многи Срби су били изложени тортури и физичком злостављању. [3]

Успостављање коалиције између српских и хрватских политичких партија на територији Аустро-Угарске везује се за декларације из 1905. године, потписане у Задру и на Ријечи. Мађарски гроф Куен Хедервари, од 1883. до 1903. године на положају хрватског бана, својом политиком је значајно допринео стварању блока хрватско-српских партија. Анексија Босне и Херцеговине (1908) од стране Аустро-Угарске озбиљно је нарушила одлуке Берлинског конгреса и значајно погоршала односе између Краљевине Србије и Аустро-Угарске монархије. Последице су се осетиле и у српско-хрватским односима.

Још у новембру 1907. године бечка влада је распустила Хрватски сабор и довела на место хрватског бана представника мађаронске породице Раух. Уз помоћ Франкове странке права, Павао Раух је требало да осујети деловање коалиције хрватско-српских партија и да припреми терен за анексију Босне и Херцеговине. Представници Рауховог режима отпочињу са жестоким прогонима и хапшењима угледних Срба у Хрватској. У 1908. и 1909. години историја бележи догађај познат као „велеиздајнички процес“. На суд у Загребу изведено је педесет и троје Срба, оптужених за „завођење народа грчко-источне вјере“ и покушај извођења српске револуције на територији Аустро-Угарске. Тужилац је на овом, по многим карактеристикама, монтираном суђењу тражио за оптужене смртну казну- вешањем. [4] Оптужени Срби су осуђени укупно на 184 године робије али их је нешто касније амнестирао цар Фрањо Јосиф. Аустријски новинар и историчар Хајнрих Фридрих оптужио је 1909. године у Бечу хрватско-српску коалицију, а посебно Франа Супила, да подрива и дестабилизује Аустро-Угарску. Да су кривотворења, фалсификовање докумената и монтирана суђења постали саставни део аустро-угарске пропаганде у сатанизовању угледних Срба и Хрвата, оријентисаних просрпски, сведоче и ови догађаји уочи Првог светског рата. Судским одлукама и правоснажним пресудама требало је доказати колективну кривицу српског народа и припремити јавно мњење за војни напад на Краљевину Србију.

Догађаји у току Првог светског рата (1914-1918) представљали су суштинске и револуционарне промене у односима између Хрвата и Срба. На самом почетку рата многи Хрвати су учествовали у аустро-угарској војсци, под командом Оскара Поћорека, која је извршила силовит напад на Краљевину Србију. Истакнути хрватски интелектуалци, какви су били Франо Супило, Иван Мештровић и Анте Трумбић, имали су запажену улогу у оснивању Југословенског одбора у Паризу 1915. године. Док је српски народ ратовао против три државе и на голготском страдању поднео око 1.300.000 људских жртава, Хрвати су водили опрезну политику играјући на неколико отворених опција. Истовремено су се припадници хрватског народа налазили и у аустроугарској војсци, и у југословенским добровољачким јединицама које су се бориле на Солунском фронту на страни Антанте, и у Југословенском одбору који је водио дипломатску борбу за што бољу позицију Хрвата у будућој југословенској држави. Иако је Хрватска била у саставу поражене Аустро-Угарске монархије, она је преко Краљевине Србије, односно њеног несумњиво великог доприноса тријумфу Антанте, прешла на страну победничке коалиције. [5]

Над српским цивилним становништвом, како у Србији тако и на простору Аустро-Угарске, извршени су у Првом светском рату стравични злочини. На територији Босне и Херцеговине и Хрватске организовани су од самог почетка рата „шуцкори“ Schutzkorps „заштитне чете“ , регрутоване од острашћених појединаца, србомрзитеља у редовима римокатоличког и муслиманског пролетаријата. Ови одреди требало је да буду заштита од „српских комитацијских чета“ а у ствари су служили у отвореној политици страховладе према Србима. [6] Аустро-угарска војска је у јесен 1914. године

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

немилосрдно убијала српске цивиле у Мачви и у северном делу Србије. Непосредно пред напад на Србију, аустро-угарски генерал Хорштајн је издао следеће наређење: Браћо војници, Ми ћемо се ускоро наћи у једној земљи чији је народ гори од најгрознијег варварина.. Уколико би вас задесила та несрећа да паднете у њихове руке, онда можете рачунати са најјезивијим поступцима... Зато вам наређујем да према овој банди немате никакве милости, већ да све што је српско, уништавате, и сваког ко српски говори, без даљег стрељате...

[7] Аустро-Угарски режим организовао је од 1914. године концентрационе логоре у које је интернирано хиљаде српских цивила и војника. У овим казаматима Хабсбуршке монархије мученички су пострадали многобројни православни Срби. Најпознатији логори су били у Добоју, Жегару код Бихаћа, Неђмеђеру (у Мађарској), Араду (у Румунији) и Јиндриховцима (у Чешкој).

Страдање библијских размера које је задесило српски народ у Првом светском рату наставило се и после 1918. године, када је дошло до стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Да ли је српски народ, страдајући од многобројних непријатеља, умео да разлучи мудрост и трезвено промишљање од наивности и политичке кратковидости? Наивно верујући, да стварањем јединствене државе Срба, Хрвата и Словенаца решавају српско национално питање, српски политичари су незрело и недовољно мудро ушли у политички договор са представницима народа који су од самог почетка у југословенској држави видели само прелазно решење за своје коначно политичко осамостаљивање. Швајцарски криминолог Арчибалд Рајс истраживао је злочине почињене над српским народом у Првом светском рату и своје мудре поруке упутио 1928. године у чувеном рукопису Чујте Срби. [8] Овај својеврсни апел за отрежњење српског народа сведочи о томе да је један странац, као искрени и посведочени пријатељ Србије, имао правилнији и одговорнији политички став од већине српских политичара у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Политичка превирања, међунационална трвења и честе смене влада у Краљевини СХС кулминирали су 20. јуна 1928. године, када је Пуниша Рачић, радикалски посланик из Црне Горе, смртно ранио тројицу посланика Хрватске сељачке странке. Овај атентат је у потпуности разорио, ионако крхке, политичке односе између Хрвата и Срба. Крај југословенске илузије није могао да заустави ни краљ Александар I Карађорђевић, увођењем Шестојануарске диктатуре и новим називом државе – Краљевина Југославија. Против југословенског краља удружили су се сви разгневлени непријатељи српског народа. Две изразито терористичке организације, усташе Анта Павелића и ВМРО (унутрашња македонска револуционарна организација) пробугарски оријентисаног Ванча Михаилова, направили су план атентата на југословенског краља. Приликом посете Француској, 9. октобра 1934. године, у Марсеју је убијен краљ Александар I Карађорђевић. Тројица усташких терориста, Мијо Краљ, Иван Рајић, Звонимир Поспишил, и Владо Керин, познат као Черноземски и припадник терористичке ВМРО, били су одређени да изврше атентат. Непосредни егзекутор је био Владо Черноземски

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

који је усмртио и министра спољних послова Француске Луја Бартуа. Краљ Ујединитељ умро је на тлу Француске, где је југословенска држава и добила званично признање после Првог светског рата.

После марсејског атентата и погибије краља Александра I Карађорђевића, решавање српско-хрватских односа је представљало приоритетно питање за председнике свих југословенских влада, као и за кнеза намесника, Павла Карађорђевића. Сви српски политичари су углавном повлачили изнуђене потезе, док је вођа Хрватске сељачке странке, Влатко Мачек, постао не само политички предводник велике већине Хрвата већ и носилац листа удружене југословенске опозиције. Док је странка коју је предводио Милан Стојадиновић, председник владе од 1935. до 1939. године, носила име Југословенска радикална заједница или популарно „Јереза“, дотле је Влатко Мачек окупио хрватски народ око Хрватске сељачке странке и тражио упорно промену положаја Хрватске у саставу Краљевине Југославије. Потписивање Конкордата и бунт међу православним хришћанима изазвали су чувену „конкордатску кризу“. Стојадиновић је био принуђен да се повуче и препусти премијерско место Драгиши Цветковићу. Конкордатска криза, „крвава литија“ и неразјашњена смрт патријарха Варнаве врло јасно сведоче о немудрим одлукама српских политичара на штету свога народа и неразумним компромисима који су постепено рушили Краљевину Југославију и довели је до коначног слома у априлу 1941. године.

Споразум који је закључен 26. августа 1939. године, између Драгише Цветковића и Влатка Мачека, подразумевао је стварање Бановине Хрватске од дотадашње савске и приморске бановине, са срезovima Дубровник, Шид, Илок, Брчко (Девента), Градацац, Травник и Фојница. [9] Овим споразумом, насталим уочи почетка Другог светског рата, конституисана је влада Цветковић – Мачек а за бана Хрватске Бановине је именован Иван Шубашић. Иако је краљ Југославије и даље био номинално владар на целој територији државе, овај српско-хрватски договор је означио почетак дезинтеграције југословенске државе. Мартовски догађаји из 1941. године показали су сву немоћ актуелне владе пред озбиљним историјским искушењима. Ултимативни притисци нацистичке Немачке, изнуђени приступ Тројном пакту, војни пуч и ерупција народног гнева на улицама српских градова, довели су до дефинитивног краха Краљевине Југославије у априлском рату 1941. године. Започео је најтрагичнији период у српско-хрватским односима.

У току Априлског рата 1941. године, када је нацистичка Немачка са својим савезницима напала Краљевину Југославију, већ је 10. априла настала профашистички оријентисана Независна Држава Хрватска, а немачки војници су у Загребу дочекани као ослободиоци. Херојски отпор, који су пружили појединци у војсци Краљевине Југославије, остао је усамљени пример пред масовном издајом и дезертерством. Хиљаде

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

жртава у бомбардованим српским градовима и радост на лицима људи у хрватским градовима на најбољи начин сведоче о брзо уништеној дводеценијској илузији. У тим априлским данима обезвређено је све оно што је Србија поднела од 1912. до 1918. године и унела у заједничку државу. Отпочела су највећа страдања и злочини над српским народом, по монструозности и свирепости незабележени у најтамнијим странама историје.

Трагедија која је задесила српски народ од 1941. до 1945. године има сличан ток, размере и последице као и страдање Јевреја у холокаусту. Мора се имати увек у виду да су над српским народом за време Другог светског рата починили масовне злочине припадници војних формација нацистичке Немачке, профашистичке Бугарске и Мађарске, муслиманске ханџар дивизије, Велике Албаније и Независне Државе Хрватске. Заједно са Србима страдали су и Јевреји, Роми и многобројни праведници међу свим народима некадашње Краљевине Југославије. Ипак, највећа страдања Срба везана су за Независну Државу Хрватску од 1941. до 1945. године.

Непосредно после проглашења Независне Државе Хрватске, 10. априла 1941. године, челници усташке организације, Славко Кватерник, Анте Павелић, Миле Будак и други, уз благослов надбискупа Алојзија Степинца, спроводили су паклени, расистички и србифобични „план о три трећине“: 1/3 Срба убити, 1/3 Срба протерати и 1/3 православних Срба превести у римокатоличку веру. Вођа Хрватске сељачке странке, Влатко Мачек, одбио је понуду немачких изасланика да преузме водећу улогу у новој хрватској држави и истовремено позвао чланове своје странке да остану лојални усташама. Највећи геноцид над једним народом на простору Балканског полуострва, започео је већ априла 1941. године када су у Независној Држави Хрватској донети расистички закони, пре свих против Срба и Јевреја, када је забрањена ћирилица и када су отворени злогласни логори за истребљење Срба, Јевреја и Рома. [\[10\]](#)

Прећуткивање и заташкавање злочина непрекидно се врши још од периода Другог светског рата па све до наших дана. Иако су били добро обавештени о усташком геноциду над Србима, чланови југословенске избегличке владе у Лондону, како Хрвати тако и Срби, свесно су жртвовали истину о страдањима српског народа, верујући да се власт и југословенска идеја могу на тај начин сачувати. Српски песник Јован Дучић је из Америке, 17. априла 1942. године, упутио писмо Радоју Кнежевићу, министру Краљевог двора у емигрантској влади, апелујући да је требало „Срби да на влади објаве *urbi et orbi*, нарочитим гласом који би чуо цео свет, да у нашој земљи покла 500.000 нејачи један народ који је био наш суграђанин и којег представљају и данас у нашој влади његови нарочити изасланици, што се није видело до данас у историји европској. Ми смо на овај начин изгубили поштовање хришћанских народа. Изгубили смо, што је врло жалосно и кобно, право да на основу овог злочина затражимо право да стварамо друкче своју

сопствену кућу“. [\[11\]](#)

Какву су неправду трпели људи који су прикупљали податке о страховима злочина над српским народом, сведочи случај др Радослава Грујића, професора Богословског факултета у Београду и једног од утемељивача Музеја Српске православне цркве. За време Другог светског рата, професор Грујић је помагао прогнане и избегле Србе и спасавао српске светиње из фрушкогорских манастира, који су тада били под окупацијом Независне Државе Хрватске. Априла месеца 1945. године, професор Радослав Грујић је протеран са Београдског Универзитета, а септембра месеца исте године је избрисан са списка грађана и „лишен српске националне части“. У исто време је Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача саставила досије за професора Грујића, како би га прогласила за ратног злочинца. [\[12\]](#) Прикупљајући податке о геноциду над Србима у Независној Држави Хрватској, професор Грујић је између осталог забележио: „Упоредо са масовним и појединачним мучењем и убијањем Срба уопште, те одузимањем све имовине свима имућним Србима и протеривањем њиховим из градова и села, прво у Србију а доцније у разне логоре, отпочела је и акција на присилном католичењу читавих села и крајева тако, да их је, до проглашења оснивања Хрватске православне цркве почетком 1942. године, већ уведено било у састав католичке цркве око 200 000 душа...“

[\[13\]](#)

Да је професор Радослав Грујић, као храбар човек и православни хришћанин, сведочио само истину говоре и подаци страних извора. Мемоари Хермана Нојбахера, изасланика нацистичке Немачке на Балкану у периоду од 1940. до 1945. године, представљају значајан извор који отворено износи истину о репресалијама над српским народом: „Срби су постали дивљач за одстрел, свако је могао да их некажњено прогони и убија...Након што се Југославија распала, уследио је хрватски осветнички поход уништавања православних Срба. Овај догађај спада у најужаснија масовна убиства током целе светске историје...Рецепт за православне, који је примио усташки вођа и поглавник, председник Независне Државе Хрватске, Анте Павелић, подсећа на најкрвавије религиозне ратове: 'Једна трећина мора да постане католичка, једна трећина мора да напусти земљу, а једна трећина мора да умре. Последња тачка програма била је и спроведена у дело. Када усташке вође причају о томе да су заклали милион православних Срба - укључујући бебе, децу, жене и старце то је онда, по мени, претеривање и самохвалисање.

На основу извештаја који су стигли до мене, процењујем да бројневиних, ненаоружаних, закраних Срба износи око 750000 Када сам, по ко зна који пут, у Главном штабу ставио на дневни ред извештаје о истински ужасним стварима које се одвијају у Хрватској, Хитлер ми је овако одговорио: „И ја сам поглавнику казао да није могуће само тако искоренити ту мањину, јер је она, једноставно, превелика. - Да, када би човек тачно знао где је граница уништавања једног народа!“ [\[14\]](#) Најпотреснији опис правога сатанистичког и грозоморног ритуала мучења и убијања, оставио је италијански генерал

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

Алесандро Лузано у писму Бениту Мусолинију о усташком крвавом пиру у Пребиловцима на почетку августа 1941. године: ... Недостају ми речи да опишем оно што сам тамо затекао. У великој школској учионици, затекао сам заклану учитељицу и 120 њених ученика! Ниједно дете није било старије од 12 година! Злочин је неумесна и невина реч – то је превазилазило свако лудило... На вечну срамоту наше, римске цркве – и један божић човек, један жупник, у свему томе је учествовао...

[\[15\]](#)

Када се до краја прочитају оваква сведочења представника окупаторских држава у Југославији за време Другог светског рата, сваки човек мора да се постиди вишедеценијског прикривања истине о невино пострадалим православним хришћанима у једној наказној, профашистичкој држави која по мерилима овоземаљске људске (не)правде никада није кажњена. Требало би да се постиде, пре свих, они који су себе звали Србима а пресуђивали професору Радославу Грујићу као ратном злочинцу.

Не може се лако објаснити чињеница да су 1944. године о статусу будуће државе преговоре водили Јосип Броз Тито, вођа партизана и представник хрватског народа и Иван Шубашић, бивши бан Хрватске бановине и последњи председник југословенске емигрантске владе. Дводневни разговори на острву Вису, половином јуна 1944. године, довели су до чувеног споразума Тито-Шубашић. Влада др Ивана Шубашића је на крају у начелу прихватила опште захтеве Народноослободилачког покрета. Емигрантска влада с Шубашићем се обавезала да ће издати јавну декларацију у којој ће признати националне и демократске тековине које су извојеване у оружаном борби, одати признање партизанима, осудити све издајнике народа, који су јавно или прикривено сарађивали са окупаторима. Шубашић је искључио било какве преговоре са организацијом Драже Михаиловића и једино је договорено да се свим поборницима Михаиловићеве линије упути захтев да се прикључе јединицама Народноослободилачког покрета Југославије. [\[16\]](#) Док су се представници хрватског народа договарали о будућој југословенској држави, српски народ је и даље страдао у Независној Држави Хрватској а у Србији и Црној Гори се водио немилосрдни српско-српски грађански рат између покрета генерала Драгољуба Михаиловића и Брозових партизанских јединица. Несумњив је огроман утицај британске владе на стварање прелазне југословенске владе којом су руководили Броз и Шубашић, али је дефинитивно највећи притисак од стране енглеске политике извршен на краља Петра II Карађорђевића. Када је 12. септембра 1944. године на ВВС радију прочитан проглас југословенског краља постало је очигледно да је српски народ жртвован политичким интересима великих сила, пре свих Велике Британије. Говор краља Петра II Карађорђевића, највероватније састављен у кабинету британске владе, означио је први корак ка постепеном укидању монархије и својерсну краљеву абдикацију у корист Јосипа Броза. Краљев проглас недвосмислено сведочи о томе:

Драги моји Срби, Хрвати и Словенци,

У овим судбоносним и за Југославију великим данима, када победоносне армије Совјетског Савеза стоје на нашој граници с једне стране, а америчке и британске с друге стране, када је дан наше слободе у пуном сванућу, позивам све Србе, Хрвате и Словенце да се уједините и приступите Народноослободилачкој војсци под маршалом Титом. Са мојим пуним знањем и одобрењем, краљевска влада др Ивана Шубашића закључила је важне и корисне споразуме са том нашом народном војском, која је једнодушно призната, подржавана и помагана од наших великих савезника, Велике Британије, Совјетског Савеза и Сједињених Држава Америке... Ваша братска слога и јединство разбиће све непријатељске планове, а ваша отаџбина дочекаће тешко заслужену слободу и упутиће се срећнијој будућности мира и правде у кругу Уједињених народа и целог слободољубивог човечанства.

Сви они, који се ослањају на непријатеља против интереса свог властитог народа и његове будућности, и који се не би одазвали овом позиву, неће успети да се ослободе издајничког жига, ни пред народом ни пред историјом.

Овом мојом поруком вама, одлучно осуђујем злоупотребу имена Краља и ауторитета Круне, којом се покушавало оправдати сарадњу са непријатељем и изазвати раздор међу борбеним народом у најтежим часовима његове историје, користећи тиме само непријатељу...

ЖИВЕЛА НАША ВЕЛИКА СЛОБОДНА ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА! [\[17\]](#)

Да је овај проглас краља Петра II Карађорђевића био наметнут, непромишљен и погубан за српски народ, на најбољи начин сведоче догађаји из 1945. године, посебно од 29. новембра, када су у Декларацији о проглашењу Федеративне народне републике Југославије директно за сва страдања у Југославији окривљени краљ, хегемонистичка клика и народни непријатељи. Требало је пронаћи кривца за трагичне догађаје у току Другог светског рата и оправдати револуционарно преузимање власти од стране Брозових комуниста. Иако је голоруки српски народ претрпео највећа страдања у својој вишевековној историји, и то на подручју профашистичких државних творевина: Независне Државе Хрватске, Велике Албаније, Велике Бугарске и Хортијеве Мађарске, састављачи Декларације су по критеријумима револуционарне правде одлучили: Кроз двадесет и две године постојања Југославије пре рата, њени народи нису могли остварити своје вековне тежње: националну равноправност и социјалну правду. Уместо да буде остварено њихово братско јединство – на основу равноправности, ненародна владавина једне хегемонистичке клике стварала је међу њима све дубљи јаз и међусобни раздор... Својим поступцима за време народноослободилачке борбе Петар II Карађорђевић ослабио је отпор народа према окупатору. Он је свим средствима помагао

народне издајнике који су од 1941. непрекидно водили борбу против Народноослободилачке војске, односно против ослободилачког покрета народа, а сарађивали са окупатором... У четворогодишњој борби народи Југославије остварили су своје чврсто јединство и братство. Они су крвљу и животима својих најбољих синова не само победили окупаторе и њихове домаће сараднике, него су и уклонили све оно што их је у прошлости раздвајало... Народи Југославије уверили су се, како у раздобљу од првога до другог Светског рата, тако и у току четворогодишње ослободилачке борбе како је монархија била највећа сметња стварању нове Југославије братске и демократске заједнице равноправних народа. Они су се уверили како је монархија главни кривац и за све поступке ненародних режима и пре рата као и за оно што су наши народи подносили од домаћих издајника који су били помагани од монархије... . [\[18\]](#)

Пажљивом анализом текста Декларације, уочава се да су творци нове, револуционарно-републиканске југословенске идеологије, у складу са тековинама нововековних револуција (енглеске, америчке, француске и бољшевичко-совјетске) отворено жигосали монархију и монарха, као и њихове присталице, за највеће непријатеље „јединства и братства“ југословенских народа. Српском народу, већински опредељеном за монархију и за хришћанско служење „Богу, Краљу и Отаџбини“, требало је потпуно променити колективну народну свест и окривити га све историјске трагедије на простору југословенских држава од краја Првог светског рата до краја Другог светског рата. Уместо да се призна највећа, невина жртва српског народа на простору Независне Државе Хрватске у којој су злочинци убијали српску нејач, децу, жене и старе искључиво због припадности хришћанском и православном народу, а не због антифашистичког родољубља како су то покушавали деценијама уназад да прикажу следбеници револуционарно-републиканске идеологије, краљ Петар II и његове присталице означени су као највећи кривци за страдања у Другом светском рату. Не ослобађајући краља Петра II одговорности, пре свега због слепо вере у мит о савезништву Енглеза и Американаца, не можемо пренебрегнути чињеницу да су најодговорнији пред историјом били представници српског народа у југословенској избегличкој влади и они који су у Србији давали легитимитет успостављању „демократског, републиканског режима“. Друга Југославија је тако конституисана на темељима револуционарног антимонархизма, жигосању „народних непријатеља“ на челу са краљем и драстичног минимизирања и разводњавања злочина над Србима, а ради „братске љубави југословенских народа и народности“.

Из Другог светског рата српски народ је изашао са највећим бројем жртава на простору Балканског полуострва, претрпео је погром од стране геноцидно настројених непријатеља, а истовремено је нова југословенска власт окривила краља и присталице монархије за страдања „родољуба“ и „југословенских антифашиста“. Без осећања стида пред невиним жртвама хистеријичне антисрпске мржње профашистичких режима, југословенски револуционари су свесно, можда и несвесно, фалсификовали и прекрајали историјске чињенице, стварајући тзв. победничку историографију са идејом

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

братства и јединства као идејом водилом у којој сви имају своје „народне непријатеље и издајнике“ али Срби ипак највише, у којој само „слаба Србија“ може да изнедри „јаку Југославију“. Ми се у Србији морамо понашати као у земљи коју смо окупирали, изјавио је Јосип Броз само десет дана по ослобођењу Београда, новембра месеца 1944. године. [\[19\]](#)

Главни ослонац Јосипу Брозу у спровођењу политике револуционарног окупирања Србије пружали су Милован Ђилас, Слободан Пенезић – Крцун и Александар Ранковић. Крах српских политичара и српске политике никада није био тако очигледан као у 1944. и 1945. години.

У мају месецу 1945. године Британци су са границе Италије, Аустрије и Словеније предали припаднике четничких, љотићевских, домобранских и усташких јединица Брозовим партизанима који су их ликвидирали на више различитих локација у Словенији. Терор над народним непријатељима, издајницима и фашистичким колаборационистима, међу којима је било и пуно православних архијереја, свештеника и цивила, сигурно се није могао спровести без одобрења и наредбе Јосипа Броза и његових најближих сарадника Кардеља, Ранковића и Ђиласа. [\[20\]](#) Блајбург у којем је убијено највише Хрвата, усташа и домобрана, постао је централна тема хрватске политике у последњих двадесет година. Лицитирање бројевима настрадалих довело је до тога да су се жртве Блајбурга увећавале, а истовремено су се минимизирале жртве логора Јасеновца.

[\[21\]](#)

Изванредну анализу извора у којима се преувеличавају бројеви дао је британски историчар Д. Б. Мекдоналд: Насупрот Јасеновцу, најнепристраснији историчари своде број мртвих на доста мањи број, сугеришући да Блајбург ни на који начин није значајан као што је највећи логор смрти у Југославији . . . Мекдоналдов коначни закључак је: Надувавање броја мртвих код Блајбурга има неколико степена значајности. Прво, даје Хрватима масакр који су извршили Срби и-или комунисти, што им допушта контрирање геноциду Срба у Јасеновцу. Друго, допушта Хрватима да се дистанцирају од Срба и комунистичког режима који су извршили овај масакр. Тиме они могу да прикажу Хрватску као невољнога члана СФРЈ, више као затвореника него као конститутивни народ. Треће, претрпивши такав масакр, Хрвати су прошли споствени „крижни пут“, што се често истиче у хрватској штампаној речи.

[\[22\]](#)

Не улазећи у расправу о броју жртава партизанског терора, јер сматрамо да се жртве, њихови џелати и саучесници злочина морају пописати именом и презименом, можемо само закључити да ниједна држава у историји, која је критеријуме земаљске правде градила на темељу неправде, злочина и терора, није била дугог века и да се релативно брзо урушавала. Српске, хрватске и словеначке комунисте, као и представнике новостворених народа у Социјалистичкој Југославији, повезали су пре свега борба против заједничких класних непријатеља, политички интереси и марксистичка идеологија, преточена у специфични југословенски, хедонистички рај на земљи чији је

врховни гуру био маршал Јосип Броз.

Политички односи између Срба и Хрвата у социјалистичкој Југославији су били контролисани и усмеравани од стране Савеза комуниста Југославије. Мржња и нетрпељивост у прошлости, а нарочито злочини над Србима у Независној Држави Хрватској, постали су табу тема или су вешто избалансирани у дозираној, идеолошкој историографији. Три хрватска научника, Виктор Новак, Богдан Кризман и Никола Николић, су непристрасно и храбро писали о злочинима усташа и неславној улози Римокатоличке цркве од 1941. до 1945. године. [23] Најхрабрији иступ једног од највиших римокатоличких достојанственика забележен је 1963. године, у време божићних празника. Тада је бањалучки бискуп Алфред Пихлер изговорио католичким верницима јасне покајничке речи:

"У овој земљи су у прошлом рату многа наша браћа православне вјере погинула зато што су православци. Они који су их убијали имали су у џепу католички крсни лист. Звали су се католици. И ти кршћани убијали су друге људе, такођер кршћане, зато што нису Хрвати и католици. Ми болно признајемо ту страшну заблуду тих залуталих људи, па молимо нашу браћу православне вјере да нам опросте као што је Крист на крижу свима опростио. Уједно и ми опраштамо свима, ако су нас можда мрзили или нам неправду чинили." [24] Овакав нескривен покајнички глас и искрен позив Србима православне вере да опросте Хрватима римокатолицима никада се више није могао чути. Садашњи загребачки кардинал Јосип Бозанић, први високи римокатолички великодостојник који је после Другог светског рата посетио Јасеновац, изјавио је 25. септембра 2009. године: Нисмо дошли овамо ради расправљања и полемисања, не долазимо да изнесемо извињења, оправдања или изјашњавања, нити политичке ставове, иако то неки од нас траже. Управо су политички ставови често знали загадити истину. У Јасеновцу осећам дубоку бол због свих жртава, а посебно због оних који су овде трпели и били убијени од стране припадника хрватског народа, а још више од стране припадника Католичке цркве. Иако препознајемо грех оних који су недостојно носили католичко име, Католичка црква никада у томе и таквим злочинима није учествовала нити их је подржавала (подвукао Д.Даниловић). [25]

Покушаји политичког приближавања и помирења између Срба и Хрвата у другој половини XX века су скоро увек били прожети разговорима „у рукавицама“, неискреношћу и неспремношћу да се отворено изнесу историјске чињенице. Уласком у авнојевску Југославију, српски политичари, комунисти, демократе, земљорадници и сви који су дали легитимитет републиканској југословенској држави, прећутно су амнестирали злочине и геноцид над сопственим народом. Чак је и некадашњи председник југословенске владе Милан Стојадиновић, у то време у егзилу, склопио споразум 1954. године у Буенос Арјесу о подели Југославије са озлоглашеним усташким поглавником Павелићем. [26] Овај је споразум остао мртво слово на папиру јер су га жестоко осудили представници и хрватске и српске емиграције.

Важан период за боље разумевање српско-хрватских односа представља последња деценија владавине Јосипа Броза, када у Хрватској долази до јачања екстремног национализма оличеног у тзв. Маспоку док се у Србији појављују политичари анархо-либералне оријентације. Покрет у Хрватској, познат и као хрватско прољеће, настао је као последица нагомиланог незадовољства хрватског народа позицијом у тадашњој југословенској држави. Прво испољавање тог незадовољства је била Декларација о имену и положају хрватског књижевног језика из 1967 године коју су саставили угледни хрватски интелектуалци. Иако је Партија испочетка осудила тај документ, он је с временом стекао популарност, поготово међу студентима, али и члановима Матице хрватске, организације која ће постати стјегионом покрета. [27] Смењене су вође хрватских комуниста, Мико Трипало и Савка Дабчевић – Кучар, а многи су у Хрватској били ухапшени и касније осуђени на вишегодишње затворске казне. Један од најпознатијих хрватских дисидената, био је комунистички генерал и историчар Фрањо Туђман, од 1990. године први председник Републике Хрватске. И последњи председник председништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Стјепан Месић, био је посведочени присталица Маспока, због чега је био и осуђен на годину дана затвора. У Србији су у исто време смењени Марко Никезић и Латинка Перовић, али не због национализма већ због елитистичке и либералне оријентације.

Доношење Устава Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, 1974. године, као и смрт маршала и доживотног председника југословенске државе, 4. маја 1980. године, довели су до постепеног и неминовног рушења заједнице која је до тада опстајала благодаречи снажном култу Јосипа Броза, Савезу комуниста Југославије и Југословенској Народној Армији. Рушење Берлинског зида и промењена, међународно политичка ситуација само су додатно убрзали дезинтеграцију Југославије. Рат у Југославији је започео пре свега због нерешених српско-хрватских политичких односа. По Уставу из 1974. године, Срби су били конститутивни народ у Републици Хрватској. После првих вишестраначких избора у Хрватској је на власт дошла Хрватска демократска заједница, на челу са Фрањом Туђманом. Владајућа ХДЗ променила је Устав и Срби су престали да буду конститутивни народ.

У свим југословенским републикама, изузимајући Србију и Црну Гору, на власт су дошле политичке странке без икакве везе, барем номинално, са некадашњим Савезом комуниста. Хипнотисано служећи Брозовој југословенској идеологији, српски народ је неспремно дочекао догађаје у последњој деценији XX века. Некадашњи комунистички руководиоци и апартчици постали су преко ноћи квази-националисти и „браниоци српских националних интереса“. Поставља се питање, ко је уопште међу представницима српске политичке елите у другој половини XX века био образован и васпитаван у духу чувања православне вере и српске народне традиције? Да ли они који су организовали филозофске школе марксистичке оријентације? Да ли они који су

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

заузимају почасна места на прославама Дана младости и Дана Републике? Да ли они који су денунцирали сопствени народ и тако градили политичке каријере? Покушајмо да се подсетимо светлих примера из историје. Лична одговорност према духовном спасењу народа је била најјаче оружје и код Стефана Немање, и код првог архиепископа Саве Немањића, и код кнеза Лазара Хребељановића и код многих који су изграђивали нововековну српску државу. Српски народ је на крају XX века изнедрио политичаре незреле и недостојне историјског тренутка. Хрвати су своју тежњу за независношћу остварили и добили међународно признату државу у границама које су им исцртавали српски политичари, почев од 1939. па до 1974. године. Последњи председник СФРЈ и донедавно председник Републике Хрватске, Стјепан Месић, је на најбољи начин објаснио став већине Хрвата: „...Ми немамо разлога ником се испричават. Ово што траже од Хрвата. Идите клекните у Јасеновац. Ми немамо шта клечати. Ми смо два пута побједили а сви други само једном. Ми смо побједили 10. травња, кад су нам силе Осовине признале државу и побједили смо јер смо се нашли послје рата опет са побједницима за побједничким столом. У Другом свјетском рату, видите, Хрвати су два пута побједили...” [28] Потребно је да сви Срби који воде озбиљну државну политику већ једном заузму одлучан став по питању српско-хрватских односа. Само када стекнемо самопоштовање, поштоваће нас и други.

[1] Павле Ивић, *Српски народ и његов језик*, Београд 1971, 187-188; Петар Милосављевић, *Срби и њихов језик*, Београд 2002, 147-148.

[2] Анте Старчевић, *Пасмина славосербска по Хрватској*, Загреб 1876; Радослав Грујић, *Апологија српског народа у Хрватској и Славонији*, Београд 1989.

[3] Василије Крестић, *Геноцидом до Велике Хрватске*, Гамбит 2002, 119-121.

[4] Василије Крестић, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848-1914*, Београд 1991.

[5] О југословенству и Србији види: Драгослав Јанковић, *Србија и југословенско питање*, Београд 1973.

[6] Владимир Ћоровић, *Црна књига. Патње Срба Босне и Херцеговине за време светског рата 1914-1918*, Београд 1920

[7] Васа Казимировић, *Нема платна за црне барјакe, Српско наслеђе- историјске свеске* 11 (1998)

[8] Арчибалд Рајс, *Чујте Срби*, Београд 2004.

[9] Бранко Петрановић, *Историја Југославије 1918-1988 I*, Београд 1988, 297-309.

[10] О злочинима усташа и одговорности римокатоличке цркве драгоцене публикације су: Виктор Новак: *Magnus crimem - пола вијека клерикализма у Хрватској*, Накладни завод Хрватске, Загреб 1948; Епископ Захумско-Херцеговачки и Приморски Атанасије (Јевтић), *Ве ликомученички Јасеновац после Јасеновца* 1995. Синтетичка студија о мучеништву Православне Цркве и српског народа од стране усташа у концентрационом и логору смрти Јасеновац; Лазар Лукајић, *Фратри и усташе кољу*, Београд 2005; Богдан Кризман, *Анте Павелић и усташе*, Загреб 1978; Никола Николић, *Јасеновачки логор смрти*, Сарајево 1985; Јован Мирковић, *Објављени извори и литература о јасеновачким логорима*, Београд 2000.

[11] Лазар Лукајић, *Фратри и усташе кољу*, 7

[12] др Вељко Ђурић је пронашао у Архиву Југославије Одлуку у фонду „110“ Ф. број 761/1, досије у коме нема доказног материјала али је под бројем 611-332 пронашао спис

Политички односи између Срба и Хрвата: Да ли нас је историја нечему научила?

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

Радослава Грујића, *Политичко-верска активност Ватикана на Балкану кроз векове*, који је у рубрици „Докази“ био по редним бројем 13. Овај спис је објављен 2007. године у издању библиотеке „Лио“ Горњи Милановац

[13] Радослав Грујић, *Политичко-верска активност Ватикана на Балкану кроз векове* , 86.

[14] Херман Нојбахер, *Специјални задатак Балкан* - Службени лист СЦГ 2004; Радош Љушић, *Летећи дипломата о највећем злочину на Балкану* , НИН (15.9.2005)

[15] <http://www.kosovoimetohija.org/srpski/italijani-o-hrvatskim-zlocinima>

[16] *Југославија 1918-1984*, збирка докумената (приредили Бранко Петрановић и Момчило Зечевић), Београд 1985.

[17] <http://www.juznislaveni.surikata.cz/>

[18] *Југославија 1918-1984*, збирка докумената (приредили Бранко Петрановић и Момчило Зечевић), Београд 1985, 649.

[19] Према изјави Душана Биланцића, на седници Политбироа Комунистичке партије десет дана по заузимању Београда Ј. Б. Тито је рекао: „Ми се у Србији морамо понашати као у земљи коју смо окупирали“. (Биланцић је забележио и Титову изјаву из 1974, поводом оптужби да новим уставом Србију жели да сведе на Београдски пашалук. „Па то и хоћу“, рекао је.)

[20] Руски емигрант, гроф Николај Толстој је први покренуо питање масовних злочина Титових партизана у мају месецу 1945. године; види о томе: Николај Толстој, *Министар и масакри*

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

; Борислав Карапанџић,
Југословенско крваво пролеће 1945

[21] Владимир Жерјавић, *Блајбург, отворени досије*, Загреб 1990, Жерјавић сматра да је број жртва укупно око 50.000. По њему је на Блајбургу побијено 36.000 Хрвата, Словенаца 8-10.000, муслимана 5000, српских и црногорских четника 2000. Та процена је извршена 1990. Година процене је изузетно битна јер су се током деведесетих блајбурше жртве увећавале невероватном брзином. Већ средином деведесетих говори се о 80.000 жртава које ће се убрзо заокружити на 100.000. Ускоро су и те бројке постале застареле јер се приликом годишњица чешће говорило о 200.000 па и 300.000 жртава. Иво Омрчанин дао је процену од 500.000 побијених Хрвата на Блајбургу;

Иво Омрчанин,
Хрватска 1941

-

1945,
Ивор Пресс, 1991

[22] David Bruce MacDonald: *Balkan holocausts?: Serbian and Croatian victim-centered propaganda and the war in Yugoslavia*, Manchester University Press (April 19, 2003).

[23] Viktor Novak, Viktor Novak: *Magnum crimen - pola vijeka klerikalizma u Hrvatskoj*, Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb 1948 и

Vatikan

i

Jugoslavija

, 1953; Nikola Nikolić

, *Jasenovački logor smrti*

, Sarajevo 1975; Bogdan Krizman,

Ante Pavelić i ustaše

, Zagreb 1978.

[24] Лазар Лукајић, *Фратри и усташе кољу*, 12.

[25] www.pressonline.rs/ од 25. 9. 2009

Политички односи између Срба и Хрвата: Да ли нас је историја нечему научила?

Пише: Драгољуб Даниловић
уторак, 09 новембар 2010 18:13

[26] МАРко Синовчић. *Los croatas en la Argentina y su aporte a la cultura croata*. (Edición del autor: Buenos Aires, 1991);

Вељко Лалић, *Подела Југославије почела у Аргентини Прес магазин*, 15.03.2009.

[27] hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatski_jezik

[28] You Tube – Стипе Месић <http://mprofaca.cro.net/profaca.html> 11. decembar 2006.